

Folketingets Erhvervsudvalg
Christiansborg, den 12. januar 2004
Udvalgssekretæren

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 438 (offentligt)
ERU, Alm. del - bilag 223

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

EU-Kommissionslovforslag om et indre marked for tjenesteydelser/serviceydelser er på vej

Resumé:

EU-Kommissionen fremlægger primo 2004 et direktivforslag med henblik på at fjerne mange af de generelle (horisontale) hindringer, der umuliggør realiseringen af det indre marked for tjenesteydelser.

Tjenesteydelser i EU omfatter ca. 70 pct. af BNP*), hvoraf tjenesteydelser produceret i private virksomheder udgør 4/5 eller ca. 55 pct. af BNP**). Tjenesteydelser er altså samfundsøkonomisk tungere end vareproduktion, og hvad der også er væsentligt: i de vestlige lande er væksten i tjenesteydelser større end væksten i vareproduktion, hvorfor effektivisering af markedet for tjenesteydelser bliver endnu vigtigere for EU-landene.

Kun ca. 20 pct. af tjenesteydelserne passerer landegrænserne i EU, hvilket er væsentligt lavere end procentsatserne for varesalg over landegrænserne i EU, hvilket indikerer mangler ved det indre marked for tjenesteydelser.

Der er gennem de seneste år gennemført visse forbedringer på delområder af det indre marked for tjenesteydelser, f.eks. på det indre marked for finansielle produkter, hvor 36 ud af 42 foranstaltninger er vedtaget. Kommissionen erkender dog fortsat, at der er alt for mange generelle og specielle hindringer for: 1) tjenesteyderes etablering i andre medlemslande og 2) hindringer for salg af tjenesteydelser til andre medlemslande:

"I mange sektorer...er det indre marked for (tjenesteydelser) imidlertid langt fra en realitet", siger Kommissionen endnu engang, nu i den godt én måned gamle oversigt over Europas konkurrenceevne***). Dette ønsker EU-Kommissionen og Rådet ændret.

1) Fra et indre marked for varer til et indre marked for varer og tjenesteydelser

Direktivforslag primo 2004 fra Kommissionen. Kommissionen og Rådet er enige om, at det indre marked for tjenester er langt mindre udviklet end det indre marked for varer. Kommissionen har lavet en række baggrundsanalyser om de mange typer af hindringer for fri udfoldelse på dette marked (se ekstrakt, særligt om etableringshindringer for servicevirksomheder, bilag 1).

*) Kommissionens meddelelse: Status over det indre marked for tjenester, KOM(2002)441 af 30 juli 2002, den såkaldte "Barriere"-rapport

**) Kommissionens meddelelse: Virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser og deres bidrag til europæiske virksomheders resultater, KOM(2003)747 af 4. december 2003, eng. udg.

***) Kommissionens meddelelse: Vigtige spørgsmål vedrørende Europas konkurrenceevne – mod en integreret tilgang, KOM(2003)704 af 21. november 2003

Kommissionen havde lovet at fremsætte direktivforslaget om tjenesteydelser inden udgangen af 2003. Dette har man ikke helt overholdt. Forslaget skulle dog være på trapperne. Der bliver tale om et rammedirektiv, der skal bidrage til fjernelse af hindringer for etableringen af et indre marked for tjenesteydelser. Kommissionen lægger i direktivforslaget vægt på, at man i størst muligt omfang bruger reguleringsinstrumenter, der fjerner generelle hindringer, der er gældende for et bredt udsnit af brancher og sektorer og som ikke er knyttet til enkeltbrancher eller enkeltlandes problemer. Man håber også, at det er muligt at løse en del af problemerne gennem forhandlinger om gensidig anerkendelse og andre ikkelovgivningsmæssige initiativer.

2) Baggrund

Fra landbrugssamfund til servicesamfund. De vestlige samfund har udviklet sig fra overvejende landbrugssamfund over industrisamfund og senest til i dag overvejende servicesamfund. EU-reguleringen har som anden regulering en tendens til at være lidt efter samfundsudviklingen:

Regulering, der sikrer et effektivt servicesamfund i EU. I EU er reguleringen af landbruget stadig en væsentlig prioritet, men også når det gælder reguleringen af industrisamfundet og dets handel med produkter, varerne, er man nået forholdsvis langt med bl.a. sikringen af det indre marked for varer. Servicesamfundets ydelser er også nævnt i traktaten, men alle erkender, at der er store hindringer for tjenesteudbydernes frie etablering i andre medlemsstater ligesom, der er mange hindringer for eksport af ydelser til andre medlemslande. Udviklingen, produktionen og distributionen af serviceydelser er i dag vigtige for de vestlige samfund. Der er efter Rådets og Kommissionens opfattelse behov for en regulering, der kan sikre en fri etablering og et frit marked på dette vigtige område, der nationaløkonomisk set er meget stort og tilmed rummer et stort økonomisk vækstpotentiale.

Nogle traktatbestemmelser om ydelser. I traktatens forstand er tjenesteydelser de ydelser, der normalt udføres mod betaling, i det omfang de ikke omfattes af bestemmelserne om varer, kapital og personer. Traktaten om den Europæiske Union indeholder regler om tjenesteydelser og etablering i art. 43-48 og 49-55. Den nuværende traktats art. 49 indeholder et klart

“forbud mod restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet”.

Man var blevet opmærksom på, at det indre marked for tjenesteydelser havde langt flere hindringer end det indre marked for varer, og strammede derfor den tidligere gældende artikel (art. 59) op. I denne gamle traktatartikel hed det blot, at restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser, ”skal gradvis afskaffes”.

Delors hvidbog om det indre markeds igangsætning *). Også Delors-Kommissionens Hvidbog om gennemførelsen af det indre marked nævner eksplicit ”Et fælles marked for tjenesteydelser”:

”ifølge Kommissionens opfattelse er det ikke nogen overdrivelse at betragte gennemførelsen af et fælles marked for tjenesteydelser som en af de væsentligste betingelser

*) Kommissionen: Hvidbogen om det indre markeds igangsætning, KOM(1985)310, ofte kaldet ”Delors hvidbog”)

for genskabelsen af økonomisk fremgang. Udvekslingen af tjenesteydelser er lige så vigtig for Fællesskabets økonomi som udveksling af varer”

"EF-pakken", som hvidbogen også blev kaldt, var den konkrete plan for vedtagelsen af et par hundrede direktiver mv., som skulle udgøre grundlaget for det indre marked.

Topmødebeslutning om konkurrence indenfor den videnbaserede økonomi. Det Europæiske Råd vedtog på topmødet i Lissabon (1999) et økonomisk reformprogram, der inden 2010 skulle gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske, videnbaserede økonomi i verden. Et af nøgleelementerne i denne strategi er gennemførelsen af et indre marked for tjenester.

Kommissionens strategi for analyse og nedbrydning af barrierer. Kommissionen vedtog efterfølgende en "strategi for tjenester i det indre marked" *) bestående af to faser:

1. **strategifase:** I denne fase ville man beskrive de barrierer, der fortsat findes i det indre marked for tjenester, og gøre rede for disse barrierers fællestræk, og endelig foretage en vurdering af de økonomiske virkninger af barriererne. Kommissionens "Barriere"-rapport **) analyserer tværgående, generelle træk, og ikke landespecifikke eller branchespecifikke forhold.
2. **strategifase:** Kommissionen gennemførte høring af en række parter i de enkelte brancher om funktion og dysfunktion af det indre marked for serviceydelser inden for en række felter. Efterfølgende har Kommissionen søgt at opstille et horisontalt aktionsprogram, idet man ikke ønskede at lave aktioner for enkelte brancher, men foretrak tværgående aktioner. Endvidere har man fremlagt meddelelsen "Om vigtige spørgsmål vedrørende Europas Konkurrenceevne – mod en integreret tilgang" ***).

Denne 2. strategifase vil munde ud i et rammedirektiv, som Kommissionen ventes at fremlægge primo 2004.

Kommissionens to hoveder, der arbejder med fremme af det indre marked for tjenesteydelser.

Kommissionens to-fasede strategi er udarbejdet af Kommissionens generaldirektorat for det indre marked. Samtidig har Kommissionens generaldirektorat for erhvervsforhold (enterprise) arbejdet på et projekt om konkurrenceevnen i virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser og deres bidrag til europæiske virksomheders resultater ****). Der er overlappende og ikke kun supplerende analyser og rekommandationer. Kommissionen er som andre organisationer ikke altid omhyggelig med intern koordinering af fælles projekter, hvorfor forskellige generaldirektoraters meddelelser og lovgivningsforslag kan være indbyrdes modstridende. Generaldirektoratet for erhvervsforhold (enterprise) slår i sin meddelelse om en integreret tilgang*** til lyd for en række konkurrenceaktioner, herunder styrkelse af produktivitet, forskning, innovation og iværksætteraktivitet for at imødegå "afindustrialisering" og udflytning. De finder det kommende rammedirektiv om det indre marked

*) Kommissionens meddelelse (Directorate General Single Market): Strategi for tjenester i det indre marked, KOM(2000)888

**) Kommissionens meddelelse (Directorate General Single Market): Status over det indre marked for tjenester KOM(2002)441 af 30. juli 2002 kaldes populært "Barriere"-rapporten

***) Kommissionens meddelelse (Directorate General Enterprise): Om vigtige spørgsmål vedrørende Europas konkurrenceevne – mod en integreret tilgang, KOM(2003)704 af 21. november 2003

****) Kommissionens meddelelse (Directorate General Enterprise): Virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser og deres bidrag til europæiske virksomheders resultater, KOM(2003)747 af 4. december 2003, eng. udg.

(der er udarbejdet af generaldirektoratet for det indre marked) for en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for styrkelse af europæiske virksomheders konkurrenceevne.

Initiativerne fra de to generaldirektorater supplerer hinanden på en række punkter. Men der er modsætninger: f.eks. lægger generaldirektoratet for det indre marked megen vægt på udvikling af tværgående/horisontale lovgivningsinstrumenter, hvor generaldirektoratet for erhvervsforhold (enterprise) i sit "scope" lægger vægt på, at man netop analyserer og regulerer i forhold til de enkelte specifikke brancher og sektorer - fremfor udvikling af tværgående (underforstået: upræcise) analyser og instrumenter. Man nævner særligt fire sektorer, der hver må analyseres/overvejes:

- 1) Virksomhedsservicesektoren
- 2) Distributions- og handelssektoren
- 3) Netværksservicesektoren (infrastruktur-tjenester som el, gas, vand, transport og kommunikation)
- 4) Finansiell servicesektor

3) Større vækst i Europa forudsætter bl.a. et effektivt indre marked for tjenesteydelser

Tjenesteydelser udgør 70 pct. af BNP. Kommissionen gør i "barriere"-rapporten KOM(2002)441 opmærksom på, at tjenester tegner sig for måske 70 pct. af bruttonationalproduktet i medlemslandene, og størstedelen af tjenesterne er virksomhedsrelaterede og formodes at udgøre ca. 55 pct. af BNP. "Barriere"-rapporten henviser til en svensk undersøgelse, der endog estimerer tjenesteydelser til at udgøre 85 pct. af bruttonationalproduktet.

Ifølge Kommissionen er det i øvrigt ofte overset, at også produktionsvirksomheder producerer mange tjenesteydelser. Som eksempel nævner man, at IBM og General Electric formentlig er de største tjenesteydelsesvirksomheder i verden, selvom de måske mest er kendt for deres meget store produktion af varer/hardware-produkter.

Kun 20 pct. af de producerede tjenesteydelser er grænseoverskridende. Det er efter Kommissionens opfattelse meget væsentligt at sikre det indre marked for denne store tjenesteydelsessektor. I dag er måske kun 20 pct. af produktionen af tjenesteydelser i de enkelte EU-medlemslande grænseoverskridende. Det vil sige, at langt den største del af serviceydelsesproduktionen er til det nationale marked. En større udveksling af tjenesteydelser over landegrænserne ville give mere velfærd, fordi man ville udnytte stordriftsfordele, øge effektiviteten, få større konkurrenceevne og lavere priser.

Fremskridt i bl.a. den finansielle sektor, men stort behov for horisontale tiltag. Et hjørne af tjenesteydelsessektoren, den finansielle sektor, har de seneste år fået en række EU-reguleringer, der letter etablering i andre lande og åbner for et indre marked for en række finansielle ydelser. I forhold til de store tjenesteydelsesområder er Kommissionens strategi dog netop at udarbejde horisontale reguleringstiltag på tværs af de mange enkeltsektorer, og ikke som i finanssektoren at udarbejde sektorspecifikke reguleringer til fremme af etableringsmuligheder og markedsfunktionalitet.

Stordriftsfordele ligger på alle trin i tjenesteydelsesprocessen. Kommissionen vurderer, at der er betydelige, uudnyttede stordriftsfordele på grund af de mange barrierer. Barrierne findes på alle trin i skabelsen og afsætningen af tjenesteydelser. Kommissionen analyserer bygger på 6 hovedelementer i kæden af tjenesteydelser:

1. etablering

2. anvendelse af input
3. markedsføring
4. distribution
5. salg
6. eftersalgsservice *)

Tjenesternes økonomiske kædeforløb. Jf. den vedhæftede oversigt har Kommissionen søgt at analysere detailtjenesters økonomiske kredsløb. Oversigten giver indtryk af de utallige muligheder for at støde ind i vanskeligheder; idet vanskeligheder med én tjeneste udløser en kædereaktion og skaber dermed problemer for andre tjenester og deres virksomheder samtidigt eller senere i kædeforløbet. Problemerne vil ofte mangedobles i løbet af den økonomiske kæde *).

Kædeproblemer skal analyseres og reguleres horisontalt. For Kommissionen er disse negative kædereaktioner en væsentlig årsag til, at man i denne analyse argumenterer stærkt for at tænke horisontalt, såvel når man planlægger analyser, som når man overvejer regulering. Man kan ikke blot se på en enkelt branches eller sektors problemer. Sådanne analyser foretages i 2. strategifase jf. ovenfor. I en sådan konsekvensanalyse undersøger man integreret de økonomiske, miljømæssige, sociale og arbejdsmarkedsmæssige virkninger, herunder virkninger for folkesundhed, sikkerhed og forbrugerrettigheder. Analyserne anvender nye fælles analyseværktøjer, som Kommissionen har udviklet**).

Tjenester som drivkraft for vækst. Kommissionens forventning er, at en fremtidig økonomisk vækst i Europa er overordentlig afhængig af en vækst indenfor det meget store tjenestoområde, og man gør opmærksom på, at også de traditionelle fremstillingsbrancher og -sektorer ofte har et meget stort indhold af tjenester med stort vækstpotentiale. Etableringen af et mere effektivt europæisk marked for tjenester, er derfor en væsentlig forudsætning for europæisk vækst.

SMV'ernes vækst er en væsentlig forudsætning for europæisk vækst. Det er Kommissionens vurdering, at især små og mellemstore virksomheder har særligt svært ved at overvinde de mange nationale og regionale hindringer for salg af tjenesteydelser i Europa. Netop disse virksomheder har et særligt stort vækstpotentiale, og EU ser derfor også udviklingen af markedet for tjenester, som knyttet til SMV-politikken.

Offentligt-privat samarbejde. Her supplerer Kommissionens meddelelse om virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser***), at den offentlige sektor i meget vidt omfang bruger virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser, hvorfor det er meget vigtigt for udviklingen af de virksomhedsrelaterede ydelser, at man analyserer de offentlig-private relationer, så effektiviteten på dette marked optimeres, og at den vigtige virksomhedsservicesektor, der udgør godt halvdelen af BNP, får optimale udviklingsmuligheder.

*) Kommissionens skematiske oversigt: Detailtjenesters økonomiske kæde, fra s. 58 i Kommissionens såkaldte "Barriere"-rapport, KOM(2002)441, se bilag 1 i nærværende notat

**) Kommissionens meddelelse om konsekvensanalyser, KOM(2002)276 af 5. juni 2002

***) Kommissionens meddelelse: Virksomhedsrelaterede tjenesteydelser/serviceydelser og deres bidrag til europæiske virksomheders resultater, KOM(2003)747 af 4. december 2003, eng. udg.

Tjenesteydelsesbrancher. Skulle man nævne nogle store (danske) tjenesteydelsesbrancher og erhverv, som i særlig grad producerer og udbyder tjenesteydelser, og som har større eller mindre international erfaring og i en række tilfælde også et yderligere eksportpotentiale, kunne det bl.a. være:

- arkitekt- og ingeniørvirksomhed, byggestyring og bygningsforvaltning
- finansielle produkter
- fritids- og turismevirksomhed samt rejsebureauer
- hotel- og restaurationsvirksomhed
- it- og telekommunikation
- konsulentvirksomhed og anden rådgivning
- rengøringsvirksomheder
- reklame og marketing
- revisionsvirksomheder
- transport/shipping og logistik/distribution/engroshandel/detailhandel
- undervisning
- udlejning/leasing
- vagtselskaber

Herudover erindres det, at produktionsvirksomhederne også har stor produktion af tjenesteydelser internt, samt at der er en tjenesteydelsesproduktion i det offentlige.

Fordel for danske virksomheder og forbrugere. For danske virksomheder, der gerne vil øge om sætningen på det indre marked vil fjernelse af hindringer kunne fremme afsætningen, som nævnt særligt for mindre virksomheder, der ikke kan klare en egentlig etablering i hvert land. Fjernelse af hindringer vil naturligvis også øge tilgangen for konkurrenter på det nationale marked og på de andre "nationale" markeder. Men samtidig vil et mere effektivt marked for ydelser sikre købere, herunder også forbrugere, billigere ydelser.

4) Rådet og Parlamentet færdigforhandler næppe rammedirektivet i 2004

Rådet enig med Kommissionen. Rådet erkender som Kommissionen, at hindringerne for grænseoverskridende salg af tjenester samt for tjenesteyderes grænseoverskridende etablering er langt større end hindringerne for den fri bevægelighed for varer.

Rådets særlige ønsker til Kommissionen vedr. det indre marked for tjenesteydelser. Rådet har i sine konklusioner*) udtrykt stor tilfredshed med Kommissionens foreløbige indsats, og foreslår bl.a. "specielt" Kommissionen til:

- at få medlemsstaterne til at sikre sig, at de fuldt ud og hurtigt efterkommer domme fra EF-Domstolen vedr. fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfrihed, og sikre passende overvågning. Kommissionen skal fortsat "aktivt og strengt" påse, at EF-lovgivningen overholdes fuldt og helt i EU.
- at forslå harmonisering af den relevante lovgivning, om muligt i form af en enkelt retsakt, når man ikke kan fjerne hindringer for udviklingen af et indre marked for tjenester ved ikkelovgivningsmæssige midler eller ved anvendelse af gensidig anerkendelse.

---

*) Rådets konklusioner af 14. november 2002 vedr. "Barriere"-rapporten, KOM(2002)441

- at tilskynde tjenesteydere til at forbedre deres samordning og repræsentation på nationalt plan og på EU-plan. Her opfordrer Rådet også medlemsstaterne til at hjælpe.

- at udarbejde et system til overvågning af fremskridt i fjernelsen af hindringer for skabelsen af et funktionsdygtigt indre marked for tjenester og at medtage dette i resultattavlen for det indre marked
- at Kommissionen yderligere udvikler sin økonomiske analyse med hovedvægten lagt på potentialet for økonomisk vækst, jobskabelse og fordele for forbrugerne med henblik på nøjagtigt at vurdere fordelene ved et fuldt funktionsdygtigt indre marked for tjenester.

og endvidere pålægges Kommissionen bl.a.:

- at sikre en tæt supplerende sammenkædning af de lovgivningsmæssige og de ikkelovgivningsmæssige instrumenter i det kommende tjenesteydelses/servicedirektiv vedr. det indre marked i forhold til de andre instrumenter, der fremmer konkurrenceevnen i de europæiske virksomheder. Dette sidste forhold erindrer Kommissionens generaldirektorat for erhvervsforhold (enterprise) særskilt om i december 2003 - meddelelsen *)

Grundnotat fra Økonomi- og Erhvervsministeren. 16. september 2002 udarbejdede ministeren et grundnotat om Kommissionens såkaldte barriere-rapport: Status over det indre marked for tjenester, KOM(2002)441. Det er blevet oversendt og omdelt i Erhvervsudvalget, jf. 2001-2002, 2. samling alm. del – bilag 515 (EUU alm. del – bilag 1101). Erhvervs- og Boligstyrelsen har i ministeriets EU-Nyhedsbrev til ERU for 2. halvår 2003 kort nævnt rammedirektivet(s. 36/86) og meddelelsen om konkurrence (alm. del – bilag 17).

Europa-Parlamentet har ikke haft væsentlige debatter om det indre marked for tjenesteydelser. EP har ikke behandlet "Barriere"-rapporten fra Kommissionen, og venter tilsyneladende med sin stillingtagen til fjernelse af generelle hindringer på det indre marked for tjenesteydelser indtil Kommissionens direktivforslag er fremlagt.

Parlamentet har naturligvis taget del i lovgivningen på delområder, herunder bl.a. tidligere forslag på det finansielle område.

Financial Times **): Nyvalg til EU-Parlamentet kan sinke processen. Rådet har i sine konklusioner klart støttet Kommissionens initiativ med et rammedirektiv vedr. det indre marked for tjenesteydelser, og ønsker det fremmet. Dog kan nyvalg til Europa-Parlamentet og udskiftning af Kommissionen ifølge Financial Times betyde, at behandlingen af direktivforslaget i EU-institutionerne bliver mere langstrakt end parterne selv ønsker. Erhvervsudvalget kan altså se frem til, at dette EU-forslag vil dukke op mange gange i udvalget de(t) kommende år, og senere som implementeringsforslag.

*) KOM(2003)747, se bl.a. s. 4

**) Financial Times 18. november 2003 (forsiden): "Single market plan for services", se bilag 4

Med venlig hilsen

Finn Skriver Frandsen
udvalgssekretær

Eksempler på typer af hindringer for tjenesteyderens etablering i andre EU-lande (FSF ekstrakt)

Kommissionen opregner i "Barriere"-rapporten*) en række hindringer for (1)etablering af tjenesteydere i andre medlemsstater og for (2)salg af tjenesteydelser i andre stater. Der er hindringer på alle trin i tjenesteydelseens økonomiske kæde (etablering, anvendelse af input, markedsføring, distribution, salg og eftersalgsservice). For at få indtryk af de meget omfattende hindringer Kommissionen har erfaret, gennemgås i dette afsnit ganske kort eksempler på typer af hindringer for etablering som tjenesteyder(ad 1) i et andet medlemsland:

Monopoler og kvantitative begrænsninger:

Monopolordninger. Der kan være monopolstatus, der gives til en bestemt enhed, f.eks. i delvist liberaliserede sektorer som energi og post. Der kan også være monopol på distribution af visse produkter, f.eks. tobak og alkohol, eller der kan være tale om aktiviteter, der udelukkende er forbeholdt visse erhvervsdrivende.

Kvantitative begrænsninger. I en række medlemsstater er der adgangsbegrænsning for antallet af tjenesteydere, for områdernes maksimale størrelse, eller den geografiske afstand.

Geografiske begrænsninger. Adgang til aktiviteter med tjenester begrænses i nogle medlemslande til en bestemt region eller et bestemt område, hvilket tvinger tjenesteudbydere til at etablere sig i flere regioner for at dække et nationalt område.

Nationalitets- og bopælskrav:

Nationalitetskrav. I nogle medlemsstater er der nationalitetskrav til aktionærer, ledere eller personale i visse lovregulerede erhverv.

Bopælskrav. I nogle medlemslande er der krav om, at f.eks. to tredjedele af bestyrelsen eller halvdelen eller mindst én person i ledelsen skal være bosiddende i landet.

Der kan være krav om, at en erhvervsdrivende i en bestemt branche kun må være etableret ét sted. Det betyder reelt, at en virksomhed ikke kan eksportere sin virksomhedsmodel til andre medlemslande.

Godkendelses- eller registreringsprocedurer:

Adgangen til etablering er i en række medlemsstater vanskeliggjort, fordi der er krav om forudgående godkendelsesprocedurer, hvilket skaber særlige problemer for virksomheder fra andre medlemslande (f.eks. vedr. finansielle tjenester, lovregulerede erhverv, kunstnere, vagtselskaber, godkendelsesorganer, drikkevandslaboratorier, markedsarrangører, telekommunikationsudbydere, transport og behandling af affald).

Manglende hensyntagen til de krav tjenesteyderen allerede opfylder. Har en virksomhed allerede stillet garantier i det medlemsland, som den er etableret i, bør dette mindske kravene til garantier i andre medlemslande, siger Kommissionen. Man mener, at etablerede lokale virksomheder begunstiges af sådanne ordninger, der betyder, at etablering i mange medlemslande ville mangedoble kravene til erhvervsdrivende, der går ud over grænserne.

Bilag 1, fortsat

Indhentning af flere tilladelser. Skal en virksomhed indhente flere tilladelser (måske ved forskellige instanser) inden etablering, kan det mindske etableringen af udefra kommende virksomheder betydeligt.

Procedurer og betingelser. Ofte er procedurer mv. begrænsende eller direkte diskriminerende for udenlandske virksomheder, især hvis potentielle konkurrenter har sæde i sådanne organer, der behandler etableringsansøgninger mv.

Kravet om registrering. I en række medlemslande er der krav om registrering hos en forvaltningsmyndighed, en erhvervssammenslutning, et kammer eller lignende erhvervsorganisation, hvilket kan være kostbart. I nogle tilfælde er der også krav om medlemskab af en særlig sygeforsikring. Ofte virker det hindrende på etableringen for virksomheder udefra.

Bureaukratiske hindringer. Visse myndigheders lidet konstruktive indstilling til ansøgere udefra eller muligheden for administrative klager nævnes af mange virksomheder som en meget betydelig hindring for etablering i andre medlemslande. Særligt nystartede virksomheder og SMV'er finder dette afskrækkende.

Begrænsninger af tværfaglige aktiviteter:

Krav til servicevirksomheders struktur. En række aktiviteter i forbindelse med tjenester er underlagt regulering, der skal sikre uafhængighed og selvstændighed mellem forskellige aktiviteter og forhindre, at de udøves samtidigt. Derfor kan virksomheder have særlige etableringsvanskeligheder, hvis de netop ønsker at eksportere knowhow, der opfylder en kundes forskellige ønsker på en tværfaglig, innoverende og billigere måde til andre medlemsstater.

De erhvervsdrivendes retlige form og indre struktur:

Kravene til specifikke nationale retlige former. Kommissionen nævner advokater som eksempel: En advokat, der har et personligt firma i hjemstaten ønsker at etablere sig i et andet medlemsland, hvor der kræves etablering af et selskab med begrænset ansvar. Han kan blive tvunget til at opløse sit selskab i hjemstaten inden etableringen i et andet medlemsland.

Minimumskapital. I nogle medlemslande kræves der i visse brancher en minimumskapital for at etablere sig.

Antal ansatte. Der er medlemslande der i visse brancher kræver et minimumsantal ansatte for at tillade etablering.

Faglige kvalifikationer:

Store forskelle i medlemslandene på krav til kvalifikationer. Udbydere af tjenester, der gerne vil ind på markederne i andre medlemsstater møder ofte problemer, fordi nogle brancher og erhverv er lovregulerede i nogle medlemslande, men ikke i andre, og fordi reglerne i de regulerede lande ofte er ganske forskellige. Faglige kvalifikationer i et medlemsland anerkendes måske i nogle medlemslande, men sjældent i alle andre medlemslande, hvilket gør etablering vanskelig.

Egnethedsprøver. På grund af manglende gennemsigtighed og forudsigelighed er det ikke mindst for mindre virksomheder ofte vanskeligt at opnå anerkendelse for faglige kvalifikationer.

Bilag 1, fortsat

Forskelligt hvilke professioner, der har ret til udøvelse af en funktion. Det kan også være et problem for serviceeksportøren, at den funktion, som en vis kvalifikation i et medlemsland giver ret til, den kræver i et andet medlemsland, at man har en anden type kvalifikation/uddannelse.

Lovregulering af et erhverv er komplekst og forskelligt fra medlemsland til medlemsland. Det er en væsentlig hindring for etablering af servicevirksomhed i et andet medlemsland, at de nationale reguleringer af det pågældende erhverv er så forskellige i de enkelte medlemslande. Skattereguleringen og skattebehandlingen er blot et reguleringsområde, der ifølge Kommissionen giver væsentligt besvær ved etablering i et andet medlemsland.

---

*) Kommissionens meddelelse (Directorate General Single Market): Status over det indre marked for tjenester KOM(2002)441 af 30. juli 2002, kaldes populært "Barriere"-rapporten

Detailtjenesters økonomiske kæde*)

<u>Etablering</u>	<u>Anvendelse af "input"</u>	<u>Reklameaktiviteter</u>	<u>Distributions-aktiviteter</u>	<u>Salgsaktiviteter</u>	<u>Eftersalgsservice</u>
<u>Anvendte tjenester</u>					
Juridisk bistand	Juridisk bistand	Juridisk bistand	Juridisk bistand	Juridisk bistand	Juridisk bistand
Erhvervsrådgivning	Forsikring	Reklame	Transport/levering	Skatterådgivning	Overskudsstyring
Skatterådgivning	Bankydelse	Salg af spaltepads	Udlejning	Prisstyring	Sikkerhedsstyring
Ejendomsmægler-service	Erhvervsrådgivning	Salgsfremstød	Leje	Forvaltning af kundedatabaser	Kunderelationer
Indretning af salgslokaler	Indkøb	Sponsorering	Logistik	Betalinger	Inddrivelse af fordringer
Byggevirksomhed	Logistik	Tryk	Miljø-/affaldsforvaltning	Kredit	Miljø-/affaldsforvaltning
Arkitektvirksomhed	Engroshandel	Web-design	Kundestyring	Fakturering/bogholderi	
Ingeniørvirksomhed	Transport	Markedsundersøgelser	Franchisestyring	Revision	
iljø og byplanlægning	Udlejning			Leasing og udlejning	
	Arbejdskraft				
	Ansættelse af personale				
	Databehandling				
	Lagerstyring				
	Realtidspristfastsættelse				
	Sikkerhed				
	Prisstyring				
	Fakturering/bogholderi				

(Vanskeligheder i forbindelse med én tjeneste udløser en kædereaktion og skaber dermed problemer for andre tjenester)

*) Kommissionens (Directorate General Single Market) meddelelse: Status over det indre marked for tjenester KOM(2002)441 af 30. juli 2002 kaldes populært "Barriere"-rapporten, skemaet er fra s. 58 i rapporten.

HINDRINGER FOR TJENESTEYDELSER PÅ DET INDRE MARKED

- Rådets konklusioner af 14. november 2002 (fuld tekst):

"Rådet

1. NOTERER SIG MED TILFREDSHED Kommissionens rapport om status over det indre marked for tjenester, som markerer afslutningen på første fase af strategien for tjenester i det indre marked, og som er et udmærket grundlag for anden fase af strategien;
2. ERKENDER, at der ti år efter, hvad der skulle have været gennemførelsen af det indre marked, fortsat skal gøres et betydeligt arbejde for at gøre det indre marked for tjenester til en realitet; NOTERER SIG, at fjernelsen af hindringerne for den grænseoverskridende levering og udnyttelse af tjenester samt for tjenesteyderes grænseoverskridende etablering er langt mindre fremskreden end fjernelsen af hindringer for den fri bevægelighed for varer;
3. NOTERER SIG, at tjenesteydelser udgør 70% af BNP og beskæftigelsen, og UNDERSTREGER, at fjernelse af både lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige hindringer for tjenester i det indre marked bør gives meget høj politisk prioritet som en del af det overordnede mål, der blev opstillet af Det Europæiske Råd i Lissabon om at gøre EU til den mest dynamiske og konkurrencedygtige økonomi i verden inden 2010, som suppleret med den strategi for bæredygtig udvikling, der blev vedtaget på Det Europæiske Råd i Göteborg; MENER, at fjernelse af sådanne hindringer også vil gøre det muligt at udnytte de nye muligheder, som udvidelsen af EU frembyder;
4. GØR PÅ NY OPMÆRKSOM PÅ, at der i forbindelse med fjernelsen af hindringer må tages behørigt hensyn til mål af almen interesse, såsom beskyttelse af forbrugere, sundhed og sikkerhed og miljø. Det kan i den forbindelse blive nødvendigt at foretage yderligere harmonisering. GØR desuden PÅ NY OPMÆRKSOM PÅ, at der må skabes betingelser, som gør det muligt for virksomheder navnlig SMV, at nedbringe deres omkostninger;
5. UNDERSTREGER, at opsplitningen af det indre marked for tjenester specielt påvirker SMV's mulighed for at yde grænseoverskridende tjenester, navnlig SMV i små og periferisk beliggende medlemsstater, og forbrugernes mulighed for at få adgang til sådanne tjenester til konkurrencedygtige priser;
6. HILSER DET VELKOMMEN, at der i Kommissionens rapport er medtaget en omfattende oversigt over retlige barrierer på alle de forskellige stadier af en tjenesteyders aktivitet, herunder administrative byrder på nationalt, regionalt og lokalt plan, der berører etablering, barrierer for grænseoverskridende udstationering af arbejdstagere, restriktioner for brug af kommerciel kommunikation og markedsføringsstrategier, krav om godkendelse og registrering for grænseoverskridende tjenester, overlappning af krav, der allerede er opfyldt i etableringsmedlemsstaten, og mange andre;
7. ERKENDER, at en bedre integration og sammenkobling af netværksindustrierne vil forbedre de grænseoverskridende tjenester;
8. UNDERSTREGER betydningen af at sikre, at initiativer på alle politikområder, som påvirker grænseoverskridende tjenester, er i overensstemmelse med Cardiff-processens mål for økonomiske

Bilag 3, fortsat

reformer og bidrager til det overordnede mål, som Det Europæiske Råd i Lissabon opstillede; TILSKYNDER i den forbindelse medlemsstaterne og Kommissionen til at skabe størst mulig synergi mellem strategien for tjenester i det indre marked og de igangværende GATS 2000-forhandlinger i WTO;

9. HENSTILLER TIL Kommissionen, at den fremskynder arbejdet med anden fase af strategien for tjenester i det indre marked, og HILSER det i den forbindelse VELKOMMEN, at Kommissionen nøje vil rådføre sig med Europa-Parlamentet, medlemsstaterne og andre interesserede parter; OPFORDRER specielt:

Kommissionen til yderligere at udvikle sin økonomiske analyse med hovedvægten lagt på potential for økonomisk vækst, jobskabelse og fordele for forbrugerne med henblik på mere nøjagtigt at vurdere fordelene ved et fuldt funktionsdygtigt indre marked for tjenester;

Kommissionen og medlemsstaterne til at forbedre dækningen og kvaliteten af statistikker om tjenester, specielt med henblik på mere nøjagtigt at vurdere tjenesters bidrag til forarbejdningsindustrier og deres konkurrencedygtighed samt specielt at fokusere på en forbedret strøm og kvalitet af oplysninger for at bistå SMV og forbrugere, som ønsker at tilbyde eller gøre brug af grænseoverskridende tjenester, uden at skabe yderligere administrative byrder for virksomhederne;

Kommissionen til at udarbejde et system til overvågning af fremskridt i fjernelsen af hindringer for skabelsen af et fuldt funktionsdygtigt indre marked for tjenester og at medtage dette i resultattavlen for det indre marked;

medlemsstaterne og Kommissionen til at tilskynde tjenesteydere til at forbedre deres samordning og repræsentation på nationalt plan og EU-plan;

medlemsstaterne til at sikre, at de fuldt ud og hurtigt efterkommer domme fra EF-Domstolen vedrørende fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfrihed, og til at sikre passende overvågning, samtidig med at det OPFORDRER Kommissionen til fortsat aktivt og strengt at påse, at EF-lovgivningen overholdes fuldt ud i hele EU;

Kommissionen til i de tilfælde, hvor hindringer ikke kan fjernes ved ikke-lovgivningsmæssige midler eller ved anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse, eventuelt at foreslå harmonisering af den relevante lovgivning, om muligt i form af en enkelt retsakt;

Kommissionen, og eventuelt Rådet til at supplere foranstaltninger til at fjerne hindringer for grænseoverskridende handel med tjenesteydelser med andre foranstaltninger, der skal forbedre konkurrencedygtigheden for tjenester og deres bidrag til resultaterne for virksomheder inden for alle erhvervssektorer;

Bilag 3, fortsat

OPFORDRER Kommissionen og medlemsstaterne til at fuldføre ovennævnte tiltag snarest muligt og inden den 31. december 2003;

10. GIVER TILSAGN om nøje at overvåge gennemførelsen af strategien for tjenesteydelser i forbindelse med det overordnede mål, der blev opstillet af Det Europæiske Råd i Lissabon, og at medtage et afsnit om de fremskridt, der er gjort i den forbindelse, i sine regelmæssige rapporter til Det Europæiske Råds forårsmøder."